



יחד או ביחד?

**ביום רביעי ב־19:00: מפגש
מקוון על העברית הצה"לית**



"נעבור את זה יחד" או "נעבור את זה ביחד"?

תשובתנו היא ששתי הצורות 'יחד' וגם 'ביחד' תקינות. אומנם במקרא יש רק 'יחד', ואילו את 'ביחד' אפשר למצוא רק בחיבורים מאוחרים יחסית מספרות חז"ל, ואולם די בתיעוד זה כדי להתיר את השימוש בצירוף 'ביחד'.

האירועים הקשים של המלחמה המתחוללת בישראל מאז שמחת תורה תשפ"ד, שבעה באוקטובר 2023, מעוררים גם שאלות הקשורות בשפה.

אספנו כמה מן השאלות שהגיעו לאקדמיה בימים אלו והבאנו לצידן את תשובותינו, שיכולות לעזור גם לאחרים.

לשאלות שקיבלנו ולתשובות



**איך הפך המושג 'רוח הלחימה' לרעלי?
איזה חיל תרם הכי הרבה מילים לעברית?
איך נכנס הביטוי 'צל"ש או טר"ש' לעולם הפוליטי?**

הציבור מוזמן להצטרף למפגש שבו תשוחח ורד ליון-ירושלמי, יועצת התקשורת של האקדמיה, עם ד"ר **רוביק רוזנטל**, בלשן מילונאי וסופר, אשר ספרו "מדברים צהלית" עוסק בדיוקן שפת הצבא הישראלי...

בשיחה נבחן כיצד השפה הצבאית משפיעה על שפת היום-יום הישראלית בכל תחומי החיים, ונבדוק אם יש גם השפעה של השפה האזרחית על שפת החיילים, וכמובן נשוחח גם על הסלנג הצבאי.

לכל הפרטים ולקישור להשתתפות בפעילות



**"אָני ה' אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
מֵהֵיטֵל לָהֶם עֲבָדִים וְאֲשֶׁבֶר מִטֹּט עֲלֵכֶם וְאוֹלָךְ אֶתְכֶם
קוֹמְמִיּוֹת" (ויקרא כו, יג).**

המילה קוממיות קשורה לפעלים קם וקומם, והיא מתפרשת כתואר פועל שמשמעו 'בקומה זקופה'. כך גם בלשון התפילה והברכות, כגון "והביאנו לשלום מארבע כנפות הארץ ותוליכנו (מהרה) קוממיות לארצנו".

מראשית המאה העשרים המילה קוממיות החלה אט־אט לשמש כשם עצם מופשט במשמעות זקיפות קומה מדינית, עצמאות. מכאן השם המליצי למלחמת השחרור – מלחמת הקוממיות.

לפרסום באתר

"וְשָׁב יַעֲקֹב וְשָׁקֵט וְשָׁאֵן וְאֵין מַחְרִיד" (ירמיהו ל, י).

השורש שק"ט ותיק בעברית ורגיל מאוד כבר במקרא. ברוב הפסוקים מילים מן השורש הזה קשורות לשלווה, לרוגע ולביטחון, כגון "וּתְשַׁקֵּט הָאָרֶץ אַרְבָּעִים שָׁנָה".

שם העצם **שָׁקֵט** בא במקרא רק פעם אחת – בדבר אלוהים אל דוד על שלמה: "הֲנֵה בֶן נִוְלָד לָךְ, הוּא יְהִי אִישׁ מְנוּחָה וְהַנִּיחוּתִי לוֹ מִכָּל אוֹיְבָיו מִסָּבִיב, כִּי שְׁלָמָה יְהִי שְׁמוֹ וְשְׁלוֹם וְשָׁקֵט אֶתֵּן עַל יִשְׂרָאֵל בְּיָמָיו" (דברי הימים א כב, ט). גם כאן שקט הוא 'שלווה'. לצידו רווחת יותר במקרא באותו המובן צורת המקור **הַשָּׁקֵט**, כגון "וְהָיָה מַעֲשֵׂה הַצִּדְקָה שְׁלוֹם, וְעֲבַדַּת הַצִּדְקָה הַשָּׁקֵט וְכֵטַח עַד עוֹלָם" (ישעיהו לב, יז).

האם יש קשר גיזרונני בין שקט לשתיקה? התשובה על כך אינה מוחלטת – **להרחבה בפרסום חדש באתר**

"תחי שפתינו הקדושה" – 110 שנים למלחמת השפות



בימים אלו אנו מציינים מאה ועשר שנים לאירוע שטלטל את היישוב העברי ואשר נודע בשם "מלחמת השפות". בסוף תרע"ג ובתחילת תרע"ד (1913–1914) התחולל מאבק נגד חברת 'עזרה' היהודית גרמנית, והוא נצרבתודעה הציבורית כניצחון מוחץ של השפה העברית וכסמל לעצמאות לאומית ותרבותית. ואומנם המפלה של 'עזרה' הייתה צעד חשוב בהינתקות של תושבי הארץ מהתלות הכלכלית והרוחנית ביהדות אירופה.

במאמר מאת ד"ר נטע דן מוצגת זווית מעט אחרת של האירוע: "השנים הרבות שחלפו מאז המאבק שייפו את סיפורו, החליקו את קצותיו המיוחדים והפכו אותו למיתוס מרשים ומהודק – עלילת גבורה של 'טובים' נגד 'רעים', ברוח סיפורי הניצחון מן ההיסטוריה של העם היהודי. דומה שזוהי דרכו של עולם – תהליכים מורכבים מתגבשים ברבות הזמן לסיפור פשוט וחד-ממדי, אלא שהארכיון חושף תמונה מעט אחרת. המסמכים המתעדים את מלחמת השפות מסגירים שמץ מן הרצונות הסותרים שהילכו בקרב בני הארץ, ואת בליל האינטרסים, השאיפות והפחדים של המעורבים במחאה".

להרחבה בפרסום החדש באתר

תמיכה באקדמיה

שאלה בעברית

חנות הספרים



אם נתקלתם בבעיות תצוגה לחצו כאן לצפייה בדפדפן

להתראות באיגרת הבאה!

הסיורים במרכז התרבות וההדרכה נמשכים



עקב המצב הביטחוני מרכז התרבות וההדרכה של האקדמיה ללשון העברית פותח את שעריו ומזמין קבוצות, משפחות ויחידים לפעילות **בחינם** המתקיימת במקלט מוגן בבית האקדמיה ללשון העברית..

אתם מוזמנים להגיע אלינו לחוויה פעילה העוסקת בעברית מראשיתה לפני אלפי שנים ועד לעברית של המאה ה-21.

במרכז התרבות וההדרכה יצירות אומנות מרהיבות המספרות את תולדות העברית, רהיטים וחפצים מביתו של אליעזר בן-יהודה, הכרטסת של המילונאי הנודע אבן-שושן ועוד.

הביקור המודרך במרכז משלב פעילויות ומשחקים סביב תופעות לשון וחידושי העברית.

לכל הפרטים על מועדי הפעילות במרכז התרבות וההדרכה

לרשימה המתעדכנת של הפעילויות המקוונות שלנו להעשרת העברית בבית